

Till: Miljödepartementet
Attn: Anna Sanell
103 33 Stockholm

Förslag från Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, på förändringar i lagen (SFS 2006:647) och förordningen (SFS 2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet, finansieringslagen och finansieringsförordningen

Föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, erhåller sedan 2005 medel ur kärnavfallsfonden för att kunna delta i samrådet och miljöprovningen av ett slutförvarssystem för använt kärnbränsle. Enligt nuvarande skrivning i finansieringsförordningen (SFS 2008:715, 33 §) kan medel ur fonden endast användas för att arbeta med frågeställningar som rör använt kärnbränsle. Detta är i enlighet med det som står i finansieringslagen (SFS 2006:647, 4 § 9).

MKG skickade 2013-03-25 in ett förslag till Miljödepartementet om att ändra finansieringsordningen så att begränsningen av den tid som ideella föreningar kan erhålla och använda medel ur fonden togs bort.

I denna skrivelse föreslår MKG att finansieringslagen och finansieringsförordningen även ändras så att ideella föreningar ska kunna söka ekonomiskt stöd ur kärnavfallsfonden för deltagande i samråd och miljöprovningar av alla typer av anläggningar för hantering och slutförvaring av kärnavfall, samt samråd och miljöprovningar som rör rivning av reaktorer.

Möjligheten för ideella föreningar att använda medel ur kärnavfallsfonden för deltagande i samråd och provning av slutförvarssystemet för använt kärnbränsle har utfallit väl. Både samrådsprocessen och miljöprovningsprocessen har fått en betydligt ökad kvalitet genom den möjlighet som funnits att ta fram underlag för och lyfta olika frågeställningar i processerna. Därför vore det önskvärt att förändra finansieringslagen och finansieringsförordningen så att det blir möjligt för ideella föreningar att även söka ekonomiskt stöd för deltagande i samråd och miljöprovningar för andra anläggningar för hantering och slutförvaring av kärnavfall och i samråd och miljöprovningar som rör rivning av reaktorer.

Kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB har inlett ett samråd om att bygga ett nytt slutförvar för kortlivat drifts- och rivningsavfall, SFR 2. Med den nuvarande skrivningen kan inte ideella föreningar använda fondmedel för deltagande i samrådet och miljöprovningen. I framtiden kommer det fler

samråd och miljöprövningar som kommer att röra hantering och slutförvaring av kärnavfall som inte är använt kärnbränsle. Dessutom kommer det att bli aktuellt med samråd och miljöprövningar som rör rivning av reaktorer.

Det är önskvärt att det finns resurser för ideella föreningars deltagande i dessa samråd och miljöprövningar. Föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, föreslår därför nedanstående förändringar i finansieringslagen och finansieringsförordningen.

I den ändrade förordningstexten nedan finns dessutom infört de förändringar som MKG föreslog i skrivelsen 130325 eftersom det är fråga om samma paragraf i förordningen.

Förslag till förändring av finansieringslagen

Enligt 4 § 9 i lagen (SFS 2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet, finansieringslagen, ska medlen i kärnavfallsfonden kunna täcka "kostnader för stöd till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle".

MKG föreslår att kostnader ska kunna täckas även för annat kärnavfall än använt kärnbränsle samt för rivning av reaktorer. Den nuvarande lagtexten behöver dessutom revideras eftersom det är otydligt vad "frågor om lokalisering" betyder. Enklast är att likställa formuleringen med den nuvarande i punkt 8, fast med tillägget "samt rivning av reaktorer".

MKG föreslår därför att punkt 9 i 4 § i lagtexten ändras till att lyda:

9. kostnader för stöd till ideella föreningar för insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall samt rivning av reaktorer.

MKG har noterat att utredningen om strålsäkerhetslagstiftningen i sitt betänkande har föreslagit att begreppet kärnavfall fasas ut ur strålsäkerhetslagstiftningen till förmån för begreppet radioaktivt avfall (Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form, SOU 2011:18). Eftersom begreppet radioaktivt avfall inkluderar begreppet använt kärnbränsle skulle då i ovanstående förslag "använt kärnbränsle och kärnavfall" bytas ut mot "radioaktivt avfall".

Förslag till förändring av finansieringsförordningen

Enligt 32 § i förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet, finansieringsförordningen, får Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, fatta beslut om utbetalning ur kärnavfallsfonden till ideella föreningar som ersättning för kostnader för att delta i samrådsförfaranden enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 b § tredje stycket lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och yttra sig enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön.

MKG föreslår att finansieringsförordningen ändras så att ideella föreningar även kan erhålla medel ur fonden för att arbeta med frågor som rör annat kärnavfall än använt kärnbränsle och med frågor som rör rivning av reaktorer.

Dessutom bör förordningstexten ses över så att det är tydligt att fondmedel även kan användas för att kunna följa hantering av kärnavfall och använt kärnbränsle.

I den föreslagna ändringen av finansieringsförordningen som MKG skickade till Miljödepartementet 130325 föreslog MKG att begreppet "det utökade samrådsförfarandet" skulle kunna ersättas med begreppet "pågående miljöprövningar" när det gäller hur medel kan användas för information. Nu föreslår MKG i stället att begreppet ersätts med "samrådsförfaranden och miljöprövningar". Alternativt skulle denna begränsning av medelsanvändning tas bort helt eftersom avsikten med den är svår att förstå och det är svårt att bedöma hur den ska tillämpas.

Som nämnts ovan finns i nedanstående förordningstext dessutom införda de förändringar som MKG föreslog i skrivelsen 130325.

Förslaget innebär det första stycket att den nya förordningstexten för 33 § skulle lyda:

"Stöd enligt 32 § ska avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfaranden enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och yttra sig enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall samt för rivning av reaktorer samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör *hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall samt rivning av reaktorer och slutförvaringens dessa verksamheters påverkan på människors hälsa eller miljön*. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser ~~det utökade samrådsförfarandet~~ *samrådsförfaranden och miljöprövningar*. Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken."

Enligt diskussionen om ändring av lagtexten ovan kan när det är lämpligt "använt kärnbränsle och kärnavfall" bytas ut mot "radioaktivt avfall".

Med vänlig hälsning,

Jenny Lundström

Ordförande, MKG

Johan Swahn

Kanslichef, MKG